

**ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ
УЧЕНЬ**
**THEORY AND HISTORY OF THE STATE AND LAW; HISTORY OF POLITICAL AND
LEGAL STUDIES**

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-01>

УДК 340.116.05

А.В. БЕРЕСТИНЬ

аспірант юридичного факультету

E-mail: avberesten@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6148-3453>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи 4

**АДВОКАТСЬКА ПРАКТИКА В УКРАЇНІ В АСПЕКТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)**

АННОТАЦІЯ. Вступ У статті розглянуто напрямки розвитку інституту адвокатури на основі аналізу змісту спеціального законодавства України. В аспекті активізації процесів Європейської інтеграції України, як держави-кандидата на вступ до Європейського Союзу, проаналізовано основні чинники реформування інституту адвокатури органів адвокатського самоврядування, окреслено пріоритети реформування законодавства про адвокатуру з урахуванням проблематики здійснення адвокатської практики.

Короткий зміст основних результатів дослідження. На основі системного аналізу міжнародних і двосторонніх документів, останніх змін Закону України «Про адвокатуру України» та законів щодо реалізації передбачених Конституцією прав і свобод людини і громадянина України досліджено аспекти практичного втілення принципів верховенства права, неухильного дотримання конституційних положень закону, демократизму, соціальної доцільності, принципів наукової обґрунтованості, системності та узгодженості, взаємозв'язку і взаємодії законодавчих актів, пріоритетності загальноєвропейських норм і принципів міжнародного права по відношенню до національного законодавства.

Обґрунтовано висновок про те, що основним завданням в процесі здійснення адвокатської практики є висвітлення процесів реформування інституту адвокатури та механізмів забезпечення розвитку спеціального законодавства. Особливий акцент зроблено на вдосконаленні адвокатської самоврядності, гарантій захисту професійних прав адвоката, та посиленні кваліфікаційних вимог щодо осіб, які мають отримати доступ до професії адвоката.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: Адвокатська практика, реформа адвокатури, Європейський Союз, право, європейська інтеграція, європейські правові стандарти, євроінтеграційні реформи.

Як цитувати: Берестень А.В. Адвокатська практика в Україні в аспекті впровадження загальноєвропейських стандартів організації юридичної діяльності (теоретико-правовий аспект). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право»*. 2023. Вип. 36. С. 8-15. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-01>

In cites: Beresten A.V. Legal practice in Ukraine in the aspect of implementation of common European standards of legal organization and activity (theoretical and legal aspect). *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (36), P. 8-15. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-01> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Адвокатська практика в умовах євроінтеграції вимагає адаптації до нових юридичних норм і стандартів, які є апробованими у державах Європейського Союзу (далі – ЄС).

В цілому, успішна адвокатська практика в умовах євроінтеграції вимагає не лише глибоких юридичних знань, але й здатності адаптуватися до нових реалій і викликів, що виникають у юрисдикційній діяльності Європейська інтеграція є одним із центральних питань

політики, економіки, права, соціології. Поряд із цим, зміни у правосвідомості громадян після Революції Гідності обумовили актуалізацію принципово нових вимог до функціонування правових інститутів.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», прийнятий 17 лютого 2012 року, встановив нормативні основи для створення в Україні професійного самоврядного інституту адвокатури та посилення гарантій її функціонування.

На сьогодні українська адвокатура розбудовувалася на основі нового, сучасного закону, який враховує висновки «Венеційської комісії». Проте, зазначимо, що окремі рекомендації, які були надані Україні в рамках цього проекту, не відповідають положенням чинного законодавства. Зокрема, це стосується рекомендації щодо обмеження строків перебування на посадах в органах адвокатського самоврядування і т.д.

Процес реформування законодавства, що стосується адвокатури, триває і залишається актуальним. Це передбачає глибший захист конституційного права громадян на отримання якісної та доступної правової допомоги, впровадження принципу конкуренції в судовому процесі та посилення професійних гарантій у сфері адвокатської діяльності відповідно до європейських стандартів.

Мета дослідження. Метою дослідження є висвітлення аспектів впливу європейської інтеграції на трансформацію адвокатської практики в Україні

Основні результати дослідження. У березні 2023 року на офіційному веб-порталі уряду був розміщений щорічний звіт з виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. Відповідно до представленої інформації, на даний момент Україна успішно реалізувала 72% всіх визначених зобов'язань, передбачених угодою, що є значущим кроком у процесі інтеграції країни во внутрішній ринок Європейського Союзу. Загальний прогрес у виконанні угоди за 2022 рік збільшився на 9% [2].

Протягом періоду з 2014 по 2022 роки основні виконавці зобов'язань відповідно до Угоди продемонстрували такі результати:

- Кабінет Міністрів України успішно реалізував 70% заходів, а також наразі активно займається виконанням 1% зобов'язань.

- Верховна Рада України виконала 61% запланованих заходів.

- Інші органи державної влади виконали 59% заходів.

Найбільший прогрес було досягнуто в таких напрямках:

- Інтелектуальна власність – досягнуто 94% виконання запланованих заходів.

- Управління державними фінансами – успішно виконано 90% заходів.

- Статистика та обмін інформацією – досягнуто 96% виконання запланованих заходів.

- Юстиція, свобода, безпека, права людини – виконано 91% запланованих заходів.

- Гуманітарна політика – досягнуто 91% виконання заходів. У той самий час, наймен-

ший рівень прогресу в реалізації заходів відзначений у галузях захисту прав споживачів (48%) та фінансового співробітництва та протидії шахрайству (24%) [2].

Проте відкриття для України шляху до досягнення європейських стандартів професійної спільноти адвокатури лежить не лише через виконання перелічених зобов'язань, а й через удосконалення закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та впровадження європейських стандартів незалежності і самоврядності правових інституцій, однією з яких є адвокатура.

Так, до створення незалежної самоврядної організації адвокатури в Україні безпосереднє відношення має низка міжнародних організацій, зокрема Парламентська асамблея Ради Європи (далі РЄ), яка з 1995 року вимагала створення відповідної структури, а також Європейська комісія за демократію через право («Венеційська комісія»), яка допомагала розробляти профільне законодавство.

Початковими кроками на рівні членів-країн Ради Європи було ухваленням Комітетом міністрів Ради Європи Рекомендації № R (2000) 21 від 25 жовтня 2000 року щодо свободи здійснення професії адвоката. Ця Рекомендація вперше установила загальні принципи свободи здійснення професії адвоката, визначила роль і обов'язки адвокатів, а також встановила вимоги до дисциплінарних процедур. Однак кількість правопорушень проти адвокатів залишалася значною. Це частково пов'язано з тим, що згадана Рекомендація має характер «м'якого» права, беручи на себе рекомендаційну функцію і не забезпечила ефективний захист прав адвокатів та свободу їхньої професійної діяльності. 17 листопада 2012 року, з метою реалізації завдань адвокатського самоврядування, передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», на з'їзді адвокатів України було створено Національну асоціацію адвокатів України (далі - НААУ).

Основними завданнями іноземних представництв Національної асоціації адвокатів України (НААУ) є:

1. Здійснення безпосереднього представництва інтересів НААУ в конкретній державі та у відносинах з іноземними органами адвокатського самоврядування, державними органами інших країн, підприємствами, установами, організаціями, науковими закладами, а також з фізичними та юридичними особами.

2. Співпраця з іноземними дипломатичними представництвами в країні-перебування на підставі відповідно оформленої акредитації

консульської установи або державного органу закордонних справ.

НААУ поступово відкрила представництва в ряді країн, зокрема в Сполучених Штатах Америки, Словацькій Республіці, Латвійській Республіці, Республіці Кіпр, Французькій Республіці, Угорщині, Республіці Польща, Турецькій Республіці, Королівстві Іспанія, Об'єднаних Арабських Еміратах, Австралії, Мексиканських Сполучених Штатах, Італійській Республіці, Грецькій Республіці.

Відтак, у 2015 році НААУ було прийнято до Міжнародної асоціації юристів (ІВА), членство в якій відкрило широкі можливості для адвокатури та розвитку адвокатської професії. У 2016 році українська спільнота адвокатів долучилася до діяльності Ради правничих та адвокатських товариств Європи (ССВЕ) та уклала відповідний меморандум. 13 жовтня 2016 року делегатами Парламентської асамблеї була висунута ініціатива розробити окремий міжнародний договір, спрямований на захист представників юридичної професії, зокрема адвокатів.

У зв'язку з труднощами, що виникли для українських адвокатів після російського вторгнення в Україну, Координаційна рада європейських адвокатських палат (ССВЕ) прийняла Рекомендації, спрямовані на надання пояснень щодо кваліфікації українських адвокатів з врахуванням Рекомендації Європейської комісії з питань визнання кваліфікації для осіб, які рятуються від російського вторгнення в Україну. ССВЕ відзначила, що визнання професійної кваліфікації може відбуватися з дотриманням правил і винятків, передбачених в ГАТС, і регулюється на національному рівні. Ставлення до українських адвокатів в різних країнах різне. ССВЕ підкреслила свою готовність до будь-якої координаційної діяльності у цьому питанні і намірена посилатися на рекомендації для адвокатських та правничих організацій держав-членів Європейського союзу, щоб сприяти крокам, спрямованим на підтримку українських адвокатів.

ССВЕ рекомендує правничим та адвокатським товариствам держав-членів Європейського союзу приймати наступні заходи під час визнання кваліфікації українських адвокатів:

1. Зменшення формалізму у процесі визнання професійної кваліфікації українських адвокатів, наприклад, шляхом зменшення або скасування щорічних внесків.
2. Врахування того, що в Україні існує Національна асоціація адвокатів України як єдина професійна організація адвокатури.
3. Публікація чіткої, прозо-

рої та легкодоступної інформації (онлайн, за можливості українською мовою) щодо процедур визнання дипломів та професійної кваліфікації, або роз'яснення щодо процедур доступу до професії чи здійснення діяльності в сфері юридичних послуг в ідповідно до національного законодавства.

4. Розгляд можливості визнання функціональної кваліфікації для українських адвокатів на підставі наявної української кваліфікації або шляхом проходження спрощених навчальних курсів, доступних зацікавленій особі мовою.
5. Зміцнення співпраці між адвокатськими та правничими товариствами ЄС, а також між ними та Національною асоціацією адвокатів України, включаючи представництва за кордоном, шляхом регулярного обміну інформацією та передачі найкращих практик [5].

Додатково ССВЕ вказало, що визнання професійної кваліфікації може відбуватися виключно відповідно до правил і винятків, встановлених у Генеральній угоді про торгівлю послугами (ГАТС) Світової організації торгівлі (СОТ). Наприклад, в рамках ГАТС передбачено поняття статусу іноземного юридичного консультанта (FLC), обмеженого наданням консультацій з позасудового характеру з питань права країни походження та міжнародного права (за винятком національного права та законодавства ЄС).

Проте, деякі країни-члени ЄС висловили застереження щодо відкриття послуг відповідно до ГАТС або не прийняли національні правові акти, які регулюють статус іноземного юридичного консультанта (FLC). Це вказує на те, що між країнами-членами не існує загальноєвропейського підходу до визнання кваліфікації адвокатів з третіх країн та їх доступу до професії на національному рівні.

Важливо відзначити, що дана ситуація стосується українських адвокатів, і підходи до цього питання різняться залежно від конкретної юрисдикції. ССВЕ підтримує позицію, що держави-члени ЄС повинні намагатися досягти максимальної єдності у своїх підходах до цього питання, виходячи з мінімальних вимог стосовно статусу іноземного юридичного консультанта FLC.

Однак, враховуючи існуючі розходження в законодавствах країн-членів та обмежений прогрес у цьому напрямку, ССВЕ висловлює лише готовність до підтримки наближення основ національних правил, що підпадають під вплив міжнародних договорів. Організація також висловлює готовність до будь-якої координаційної діяльності, яка може бути необ-

хідною, особливо враховуючи поточні непередбачені обставини.

Слід підкреслити, що прийняття Рекомендацій ССВЕ стосовно українських адвокатів незабаром після отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС має важливе значення для розвитку адвокатської професії в Україні та відкриває широкі перспективи для українських висококваліфікованих фахівців за кордоном.

Важливим кроком наближення законодавства України до Європейських стандартів стало прийняття рішення Ради адвокатів України «Про затвердження Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки» яке відбулось в м. Кам'янець-Подільський [6].

Даний документ передбачає основні етапи розвитку, які включають планування (в тому числі стратегічний розвиток), реалізацію, оцінку результатів та наслідків (аналіз досягнень чи недоліків) і уточнення Стратегії для підтримки її актуальності. В перспективі НААУ планує розвиватися як авторитетна, незалежна, самоврядна та єдина цілісна організація. Основними напрямками розвитку є забезпечення активної участі членів у конституційному процесі, впровадження конституційних змін у законодавство, удосконалення процедур професійної підготовки та розвиток адвокатів, покращення ефективності системи комунікацій з усіма суб'єктами та учасниками правової реформи в Україні, а також забезпечення ефективного розвитку міжнародної співпраці з метою обміну досвідом та найкращими практиками адвокатського самоврядування та діяльності інституту адвокатури взагалі.

Якщо розглядати детально, то в Стратегії передбачено удосконалення кваліфікаційних процедур і доступу до професії. У межах її впровадження має бути прийнято новий порядок складання іспитів, які включатимуть 3 етапи. Запровадиться співбесіда, онлайн-тестування, підхід буде формалізований, а методика оцінювання чітка. Виконання письмової частини буде вимагати застосування актуальної практики Верховного Суду та ЄСПЛ.

Також у межах Стратегії передбачені змінені дисциплінарні процедури. З боку законодавців планується запровадження спрощеного дисциплінарного провадження за тими проступками, які мають завершений склад.

Не менш важливим пріоритетом Стратегії передбачено реформування системи безоплатної правової допомоги, аби вона відпові-

дала цілям захисту конституційних прав громадян і забезпечувала вільний вибір правозахисника; більш глибока співпраця з навчальними закладами, залучення молодого покоління адвокатів; гласність у діяльності адвокатури як професійної спільноти, так і всього українського суспільства [6].

Найсуттєвішим зрушенням в реформуванні інституту адвокатури на шляху євроінтеграції стало підписання Президентом України Володимиром Зеленським Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки.

У документі передбачено, що для впровадження системного підходу до удосконалення інституту адвокатури в Україні необхідно реалізувати наступні заходи:

- посилення гарантій адвокатської діяльності, розширення прав та удосконалення самоврядування адвокатів;

- забезпечення більшого доступу до державних реєстрів та баз даних для адвокатів у ході їхньої професійної діяльності;

- конкретизація підстав і процедур притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності та встановлення порядку оскарження рішень про таке притягнення;

- запровадження інституту спрощеного дисциплінарного провадження;

- удосконалення порядку розгляду скарг на дії адвоката;

- перегляд вимог для отримання права на зайняття адвокатською діяльністю, впровадження прозорої процедури щодо проведення єдиного кваліфікаційного іспиту, стажування кандидатів та удосконалення порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України.

Також вказано на необхідність системного удосконалення в таких аспектах:

- організаційно-правових форм виконання адвокатської діяльності;

- принципів діяльності органів адвокатського самоврядування;

- стандартів професійної діяльності адвоката;

- порядку та умов залучення адвокатів до надання безоплатної правової допомоги;

- статусу помічника адвоката;

- механізму захисту прав адвоката під час виконання професійної діяльності [7].

Для практичної реалізації цілей Стратегії, Голова НААУ, РАУ, в грудні 2022 року взяла на себе ряд ініціатив. Зокрема, вона направила проект пропозицій до Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» до Голови Комісії з питань правової реформи при Президенті України. Зміни стосувалися га-

рантій професійних прав адвокатів і посилення статусу органів адвокатського самоврядування. Зокрема, пропонувалося надати адвокатам право на безперешкодний доступ до приміщень органів державної влади, судів, прокуратури, правоохоронних органів та інших службових приміщень у зв'язку з адвокатською діяльністю на підставі посвідчення адвоката, за винятком випадків, передбачених законом.

Крім того, у пропозиціях також містилося питання про забезпечення адвокатам ідентифікованого доступу до різних державних реєстрів, зокрема Єдиного реєстру досудових розслідувань, Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень, і Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Цей доступ повинен бути забезпечений в порядку, визначеному відповідним державним реєстром або автоматизованою системою за погодженням з Радою адвокатів України. Варто відзначити, що пропонувалося виключити із цього правила реєстри, які містять інформацію, що є державною таємницею, за відсутності відповідного допуску до державної таємниці. Також розглядалась можливість надання адвокатам безперешкодного доступу до приміщень суду під час робочого часу і судових засідань, у яких участь бере клієнт адвоката, а також до приміщень інших правоохоронних органів і органів державної влади у будь-який час, якщо там перебуває клієнт.

Чимало змін було також запропоновано до профільного закону, які б стосувались розширення прав адвоката у здійсненні професійної діяльності, а саме:

1. Було запропоновано додати право адвоката на зустрічі наодинці зі своїм клієнтом без потреби отримання спеціального дозволу. Ці зустрічі повинні бути забезпечені умовами, які гарантують конфіденційність, і застосовувалися в усіх ситуаціях, включаючи затримання, арешт, тримання під вартою та відбування покарання у вигляді позбавлення волі. Адвокат мав би мати можливість визначити кількість і тривалість таких зустрічей, а це право не повинно бути обмеженим залежно від місцезнаходження клієнта.

2. Було запропоновано уточнення статті 23, конкретизуючи заборонну норму у наступному вигляді: «Забороняється допитувати, витребувати або вимагати від адвоката, його помічника, стажиста, особи, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також від особи, стосовно якої припинено або зупинено право на здійснення адвокатської діяльності, або намагатися в інший спосіб отримати

без згоди адвоката та його клієнта інформацію, дані, відомості, документи, матеріали, що є адвокатською таємницею, або отримані адвокатом у зв'язку із здійсненням адвокатської діяльності, або використовуються для здійснення адвокатської діяльності». Також варто уточнити і доповнити чинний пункт статті, зазначивши, що будь-які заходи забезпечення кримінального провадження, оперативно-розшукові заходи та слідчі (розшукові) дії, в тому числі негласні, відносно адвоката, застосовуються лише за ухвалою слідчого судді апеляційного суду за клопотанням Генерального прокурора, його заступника, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя та виключно у зв'язку із кримінальними правопорушеннями, у вчиненні яких підозрюється адвокат.

Важливо відзначити заборону проникнення в житло або інше володіння адвоката, проведення огляду чи обшуку в таких приміщеннях, а також особистого обшуку адвоката, витребування чи вилучення його речей і документів, за умови, що ці дії необхідні в рамках кримінального провадження, в якому адвокату вручена підозра у вчиненні злочину.

Зміни до відповідного закону також встановлюють заборону на збирання інформації будь-яким чином та будь-яким способом, що стосується спілкування, листування та інших форм комунікації (включаючи використання засобів зв'язку) між адвокатом та його клієнтом, адвокатом та помічником адвоката, стажистом. У випадку зафіксованого такого спілкування всі записи та інші форми фіксації повинні бути негайно усунуті, і будь-яке їх використання буде вважатися незаконним.

На заключний етап пропонується розширити гарантії адвокатської діяльності, включивши таке формулювання: "Докази, отримані в результаті обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, а також приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, або тимчасового доступу до речей і документів адвоката в разі відсутності представника ради адвокатів регіону, вважаються недопустимими.

На даний момент в сфері адвокатури існують невирішені аспекти, зокрема, відзначається недостатня відповідність принципів адвокатської практики в Україні основоположним принципам адвокатської професії Європейського Союзу. Це відкриває широкий контекст питань, які стосуються суті адвокатської діяльності та її відповідності міжнародним стандартам. Зокрема, можна визначити про-

блеми, пов'язані з обмеженням прав та свобод адвокатів, а також недостатньою консистентністю адвокатського законодавства із вимогами Європейського Союзу. Наприклад, виключення адвокатів з монополії на надання професійної правничої допомоги, посилення вимог до кваліфікації осіб, які мають намір вступити в професію адвоката (зокрема, як це передбачено в Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021-2025 роки), впровадження прозорої процедури для отримання допуску до адвокатської професії, регулювання умов доступу до адвокатської діяльності для іноземних адвокатів, а також оновлення правил адвокатської етики відповідно до найкращих міжнародних практик та впровадження єдиної практики їх застосування може прискорити адаптацію адвокатської діяльності в Україні до основних принципів адвокатської професії в ЄС.

Важливо переглянути основні принципи адвокатської діяльності, у тому числі:

1. Забезпечити виконання принципу змагальності в судовому процесі та забезпечити рівність процесуальних прав всіх сторін, включаючи гарантований доступ адвокатів до державних реєстрів.

2. Підвищити рівень захисту адвокатської таємниці.

3. Забезпечити можливість осіб із вищою юридичною освітою рівня «бакалавр» працювати помічниками адвокатів.

4. Розглянути можливості децентралізації адвокатського самоврядування.

5. Забезпечити всім адвокатам право участі в адвокатському самоврядуванні.

6. Привести строки перебування на керівних посадах в органах адвокатського самоврядування у відповідність до практики країн ЄС.

7. Відновити функціонування органів адвокатського самоврядування в тимчасово окупованих регіонах, які перебувають під контролем України.

Також серед викликів, що залишаються невирішеними, наявні питання невідповідності порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України вимогам Закону України "Про публічні електронні реєстри" та потреба у врахуванні гендерних аспектів у сфері адвокатської діяльності. Запроваджуючи міжнародно-правові стандарти адвокатської діяльності, адвокатура України взяла за основу досвід адвокатур країн-членів ЄС, де захист прав і свобод людини та надання правової допомоги є пріоритетами державної політики. Адвокатська діяльність в країнах ЄС спирається на принципи верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Пункт 1.1 Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства встановлює, що в будь-якому суспільстві, яке дотримується правових принципів, адвокат виконує особливу роль, виходячи за межі простого сумлінного виконання своїх обов'язків відповідно до закону. Функції адвоката не обмежуються лише представництвом інтересів конкретного клієнта в суді; вони також передбачають здатність адвоката діяти в інтересах загального права. Адвокат повинен надавати не лише юридичні послуги у формі судового представництва, але також надавати поради та консультації, сприяючи захисту прав і свобод громадян.

Висновок. Адвокатська практика в аспекті активізації європейської інтеграції перебуває у стадії динамічних змін. Це передбачає, зокрема, оновлення стандартів забезпечення прав і свобод особи, посилення соціальної ролі адвокатів у суспільстві як суб'єктів, що забезпечують верховенство права та справедливість. Національне законодавство України про адвокатуру потребує істотних інноваційних змін задля запровадження і апробації адвокатами кращих юрисдикційних практик у відповідності із загальносвітовими та європейськими стандартами діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 17. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
2. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Центр Разумкова, 2023. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2023_sektor_eu_ukr.pdf.
3. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України від 9 червня 2017 року. URL: <http://vkdka.org/wpcontent/uploads/2017/07/PravilaAdvokatskojiEtiki2017.pdf>.
4. Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України, затверджений рішенням Ради адвокатів України від 3 липня 2021 року № 63. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2021-07-03poryadki63_60f53b3b70d63.pdf.
5. ССВЕ разом з НААУ працюють над Рекомендаціями щодо українських адвокатів / Офіційний сайт національної асоціації адвокатів України: URL: <https://unba.org.ua/news/7447-ccbe-razom-z-naau-pra->

5. Сталоверов В.М. Проблеми реформування законодавства про адвокатуру та адвокатську. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1 (45.1). С. 127-132.

6. Про затвердження Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021 - 2025 роки. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr038871-21>.

7. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки. *Офіційний сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021>.

6. Шкребець Є. Шляхи вдосконалення адміністративного законодавства щодо забезпечення діяльності адвокатури в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 122-127.

7. Стратегія розвитку Національної асоціації адвокатів України до 2020 року. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/files/strategiya-rozvitku-naau-do-2020-roku.pdf> (дата звернення: 19.11.2018).

Стаття надійшла до редакції 22.09.2023

Стаття рекомендована до друку 27.10.2023

A.V. BERESTEN

PhD student, Faculty of Law

E-mail: avberesten@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6148-3453>

V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

LAW PRACTICE IN UKRAINE IN THE ASPECT OF IMPLEMENTATION OF GENERAL EUROPEAN STANDARDS OF THE ORGANIZATION OF LEGAL ACTIVITIES (THEORETICAL AND LEGAL ASPECT)

ANNOTATION. *Introduction.* The article examines the directions of development of the Institute of Advocacy based on the analysis of the content of the special legislation of Ukraine. In the aspect of intensifying the processes of European integration of Ukraine, as a candidate state for joining the European Union, the main factors of reforming the institution of advocacy of the self-governing bodies of the advocates are analyzed, the priorities of the reform of the legislation on advocacy are outlined, taking into account the problems of the practice of advocacy.

Summary of the main results of the study. On the basis of a systematic analysis of international and bilateral documents, the latest amendments to the Law of Ukraine "On the Bar of Ukraine" and laws on the implementation of the rights and freedoms of a person and a citizen of Ukraine provided for by the Constitution, aspects of the practical implementation of the principles of the rule of law, strict adherence to the constitutional provisions of the law, democracy, social expediency, principles of scientific validity, systematicity and coherence, interconnection and interaction of legislative acts, priority of generally recognized norms and principles of international law in relation to national legislation.

Conclusion that the main task in the process of practicing law is to highlight the processes of reforming the institution of advocacy and the mechanisms for ensuring the development of special legislation is substantiated. Special emphasis is placed on improving the self-government of lawyers, guarantees for the protection of the professional rights of lawyers, and strengthening the qualification requirements for persons who must gain access to the profession of lawyer.

KEY WORDS: *Legal practice, legal reform, European Union, law, European integration, European legal standards, European integration reforms.*

REFERENCES

1. On advocacy and advocacy: Law of Ukraine dated July 5, 2012 No. 5076-VI. Official Gazette of Ukraine. 2012. No. 62. Art. 17. / Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (in Ukrainian).

2. Sectoral integration of Ukraine into the EU: prerequisites, prospects, challenges. Razumkov Center, 2023. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2023_sektor_eu_ukr.pdf. (in Ukrainian)

3. Rules of lawyer ethics, approved by the Reporting and Electoral Congress of Lawyers of Ukraine on June 9, 2017. URL: <http://vkdka.org/wpcontent/uploads/2017/07/PravilaAdvokatskojiEtiki2017.pdf> 6 (in Ukrainian).

4. The procedure for improving the qualifications of lawyers of Ukraine, approved by the decision of the Bar Council of Ukraine dated July 3, 2021 No. 63. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2021-07-03poryadki63_60f53b3b70d63.pdf (in Ukrainian).

5. CCBE together with NAAU are working on Recommendations for Ukrainian lawyers / Official website of the National Association of Lawyers of Ukraine. URL: <https://unba.org.ua/news/7447-ccbe-razom-z-naau-pra-> (in Ukrainian).

5. Stalovyerov V.M. Problems of reforming legislation on advocacy and advocacy. *A young scientist*. 2017. No. 5.1 (45.1). P. 127-132 (in Ukrainian).

6. On approval of the Development Strategy of the National Bar Association of Ukraine for 2021-2025. *Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr038871-21> (in Ukrainian).

7. About the Strategy for the Development of the Justice System and Constitutional Judiciary for 2021-2023/ Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine "Legislation of Ukraine". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021> (in Ukrainian).

6. E. Shkrebets. Ways of improving administrative legislation to ensure the activities of the bar in Ukraine. *Entrepreneurship, economy and law*. 2016. No. 2. P. 122-127 (in Ukrainian).

7. Development strategy of the National Association of Lawyers of Ukraine until 2020. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/files/strategiya-rozvitku-naau-do-2020-roku.pdf> (access date: 11/19/2018) (in Ukrainian).

The article was received by the editors 22.09.2023

The article is recommended for printing 27.10.2023